

DEONTOLOGISCHE KADERNOTA SAMENWERKING MET EN/OF SPONSORING DOOR (FARMACEUTISCHE) BEDRIJVEN OF ORGANISATIES

Goedgekeurd door Raad van Bestuur, 12/01/2017

Inhoud

01. Inleiding	1
Wat betekent samenwerking voor Alzheimer Liga Vlaanderen?	1
02. Vormen van samenwerking	2
03. Niveaus van samenwerking	4
04. Overeenkomsten	4
05. Geschillen.....	6

01. Inleiding

Alzheimer Liga Vlaanderen wordt regelmatig door (farmaceutische) bedrijven of organisaties gecontacteerd met de vraag tot samenwerking en/of (financiële) ondersteuning van de Liga. Sponsoring is wenselijk gezien het feit dat de Alzheimer Liga Vlaanderen een vrijwilligersorganisatie is die maar kan bestaan dankzij giften en legaten van sympathiserende personen en instanties. Maar ook omwille van de pluralistische identiteit van onze vereniging én omdat de Liga haar slogan 'samen dementie draagbaar maken' in daadkrachtige acties vertaalt, is het niet slecht, zelfs wenselijk om nauwer samen te werken met (farmaceutische) bedrijven en andere organisaties. Opdat deze samenwerking of ondersteuning ethisch correct verloopt, biedt Alzheimer Liga Vlaanderen de onderstaande deontologische kadernota aan waarin de afspraken staan die geldend zijn. Deze nota houdt rekening met de visie, waarden, missie en doelstellingen van de organisatie, rekening houdend met de menselijke, financiële en tijdsgebonden limieten waarmee de Liga geconfronteerd wordt, nu en in de toekomst.

Wat betekent samenwerking voor Alzheimer Liga Vlaanderen?

Alzheimer Liga Vlaanderen is een patiënten- en vrijwilligersorganisatie van, voor en door familieleden en mantelzorgers van personen met dementie. De Liga staat ten dienste van de personen met dementie en hun naaste omgeving. Dit kan maar door de (samen)werking van haar vrijwilligers en personeel én door haar samenwerkingsverbanden met andere zelfhulpgroepen en organisaties. De werking van de Alzheimer Liga Vlaanderen vzw wordt door de Raad van Bestuur en het Directiecomité aangestuurd. De uitvoering onder leiding van de directeur ligt in handen van vrijwilligers en enkele stafmedewerkers. Dankzij hun gezamenlijke inzet zorgt de Liga ervoor dat haar slogan 'Samen dementie draagbaar maken' gestalte krijgt. Maar eveneens door haar samenwerking met andere organisaties. Zo is de Alzheimer Liga Vlaanderen de Vlaamse vleugel van de Nationale Alzheimer Liga en is zij een alom erkende partner van relevante organisaties waaronder het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, de regionale expertisecentra dementie, het Vlaams Patiëntenplatform, de

Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheid, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en diverse overheden.

Diverse initiatieven vloeien voort uit samenwerking zoals het luisterend oor via de Alzheimer Phone National, diverse vormingen, symposia, ontmoetingsdagen, Werelddagen Dementie, Alzheimer Code, psycho-educatie 'Dementie en nu' voor mantelzorgers, enz.

Samenwerken met organisaties en bedrijven (profit en non-profit) kan zich op verschillende niveaus afspelen. In het algemeen kunnen we stellen dat van samenwerking sprake is als betrokken partijen ófwel aan een gemeenschappelijk doel werken, ófwel als de bijdrage van de ene partij een positief effect heeft op de doelstelling van de andere partij.

In het kader van de gedragsregels omtrent samenwerking met bedrijven spreken we van samenwerking indien:

- beide partijen investeren (in mensen of middelen);
- beide partijen een effect daarvan op een eigen doelstelling verwachten.¹

02. Vormen van samenwerking²

02.01. Informatie delen

Alzheimer Liga Vlaanderen houdt zich aan de informatieplicht van de organisatie en informeert aldus elke vrijwilliger wat hij volgens de wet moet weten. Voor de vrijwilliger het vrijwilligerswerk start, ondertekent hij samen met de organisatie een afsprakennota op papier. De vrijwilliger krijgt een kopie van deze afsprakennota. De afsprakennota bevat naast de wettelijke informatie nog extra informatie over de aard, de duur en de frequentie van het vrijwilligerswerk; de werking van de organisatie; de plaats van de vrijwilliger en van het vrijwilligerswerk binnen de organisatie; de contactpersoon voor de vrijwilliger binnen de organisatie; de door de vrijwilliger te volgen vorming en opleiding. Daarnaast neemt Alzheimer Liga Vlaanderen het op zich om elke vrijwilliger te informeren over de meest recente afspraken- en organisatienota van het nieuwe kalenderjaar.

Onder informatie delen met een of meerdere (externe) partijen, verstaat de Liga ook het elkaar doen toekomen van voor de ander(en) relevant geachte informatie die niet onder de geheimhoudingsplicht of onder de privacywet valt. Hierbij kan het gaan om het uitwisselen van informatie over producten of diensten die voor de andere partij(en) relevant wordt geacht. Doel van het uitwisselen van informatie is niet alleen de informatie op zich, maar ook het in stand houden van een goede onderlinge relatie. Het initiatief kan uitgaan van de betrokken partijen. Bij het elkaar informeren kan wel, maar hoeft geen sprake te zijn van een gemeenschappelijk doel.

¹ Naar nota 'Ondersteuning door en samenwerking met farmaceutische bedrijven verleden en toekomst' van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen 2008 (nota EDV 2008).

² De onderstaande tekst is grotendeels geïnspireerd op de nota EDV 2008. De gedeeltelijke overname is gefundeerd met toestemming van EDV dd. 13/11/2016.

Alzheimer Liga Vlaanderen komt alle verplichtingen na die de privacywet oplegt. Dit heeft ook gevolgen voor het delen van persoonlijke gegevens. Overeenkomstig de Wet op de Persoonlijke Levenssfeer³ hebben personen het recht op inzage en verwijdering van hun persoonlijke gegevens en dit op hun eerste verzoek. Persoonlijke gegevens worden niet zonder de toestemming van de betrokkenen aan derden doorgegeven.

02.02. Afstemmen van relevante activiteiten

Bij het afstemmen van relevante activiteiten wordt door de betrokken partijen overlegd over inhoud en voortgang van activiteiten met als doel een 'gunstig' resultaat voor betrokken partijen en/of voor het brede publiek dit door afspraken te maken over richting, inhoud en planning en door het voorkomen van dubbel werk. Het initiatief voor afstemming kan van de betrokken partijen komen. Bij het afstemmen van relevante activiteiten gaat het vaak om activiteiten met een vergelijkbaar doel of doelgroep, maar hoeft er geen sprake te zijn van een gemeenschappelijk doel. Ook is de verantwoordelijkheid voor de activiteiten niet noodzakelijk een gezamenlijke, maar kan het ook gaan over een voor elke partij aparte verantwoordelijkheid.

02.03. Daadwerkelijke samenwerking / cofinanciering

Bij daadwerkelijke samenwerking en cofinanciering werken partijen aan een gezamenlijke doel en is er sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid. Samenwerking kan plaatsvinden in financiering (waarbij betrokken partijen als opdrachtgever fungeren) of in de vorm van activiteiten (bijv. binnen projecten), waarbij partijen elk een bijdrage leveren aan een gezamenlijk project, opdracht of product.

Er wordt voor elke cofinanciering een schriftelijke overeenkomst opgesteld. Zie 04.

02.04. Sponsoring

Een sponsoring betreft een wederkerige (steun)overeenkomst, waarbij de ene partij, de sponsor, geld of een financieel waardebare prestatie levert, waartegen de andere partij, de gesponsorde, een aanvaardbare tegenprestatie levert (bv. publiciteit, communicatiemogelijkheden of andere faciliteiten), die direct of indirect voortvloeit uit de activiteiten van de gesponsorde. Bij sponsoring levert de ene partij middelen ten behoeve van het doel van de andere partij, terwijl daar een tegenprestatie tegenover staat die in het belang is van de doelstellingen van de sponsor. In veel definities van sponsoring wordt gesproken van een 'evenwaardige' tegenprestatie. Wat een 'evenwaardige' tegenprestatie is, is in de praktijk echter lastig te definiëren. Vormen van samenwerking waarbij de tegenprestatie miniem en waarbij dus geen sprake is van evenwaardigheid, worden ook wel aangeduid als soft-sponsoring. Deze vallen onder onze definitie van sponsoring, in tegenstelling tot donaties of 'corporate giving', waarbij er helemaal geen sprake is van een tegenprestatie.

Er wordt voor elke sponsoring een schriftelijke overeenkomst opgesteld. Zie 04.

³ 08/12/1992 | Wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (B.S., 18 maart 1993) – Geconsolideerde versie (23/05/2016)

03. Niveaus van samenwerking

03.01. Samenwerking op organisatieniveau en/of op bestuursniveau

Onder samenwerking op organisatieniveau verstaan wij die samenwerkingsrelaties waarbij de naam van de Alzheimer Liga Vlaanderen of van haar regionale Familiegroepen (Jong)Dementie verbonden worden met een (product of dienst van een) samenwerkingspartner, terwijl daar vanuit de Alzheimer Liga Vlaanderen of van haar Familiegroepen geen specifiek product, dienst of activiteit tegenover staat. Feitelijk gaat het hierbij dan ook om naamsverbondenheid.

Alzheimer Liga Vlaanderen werkt ook op bestuursniveau samen. De Liga is stichtend lid van het Vlaams Patiëntenplatform (VPP). De directeur vertegenwoordigt de Liga in de Algemene vergadering en Raad van Bestuur van het VPP. Tevens vertegenwoordigt de directeur de Liga in de Algemene Vergadering van de Vlaamse vereniging voor Geestelijke Gezondheid en is de directeur namens de Liga toegetreden lid van de Algemene Vergadering en van de Raad van Bestuur van het regionaal expertisecentrum dementie Tandem.

03.02. Samenwerking op activiteiten-, project-, of programmaniveau

Bij samenwerking op activiteiten-, project-, of programmaniveau wordt samengewerkt binnen een specifieke activiteit, project of programma aan een doelstelling in de vorm van een product of dienst. Hierbij gaat het over het algemeen niet uitsluitend om naamsverbondenheid, maar om het product of de dienst.

04. Overeenkomsten

Er wordt voor elke samenwerking in de vorm van cofinanciering of sponsoring altijd een schriftelijke overeenkomst opgesteld. In de overeenkomst wordt minimaal vastgelegd:

- waarop de samenwerking betrekking heeft;
- wat de samenwerking inhoudt (doel, verwacht resultaat, taak- en rolverdeling, activiteiten, termijnen, rapportage);
- welke prestatie en tegenprestatie worden geleverd;
- welke voorwaarden daarbij van toepassing zijn;
- looptijd van de overeenkomst;
- afspraken over mogelijke intellectuele en/of industriële eigendomsrechten;
- hoe verslaggeving en verantwoording plaatsvinden, waarbij in ieder geval toestemming van de wederpartij wordt gevraagd inzake openbaarmaking in het jaarverslag van de Alzheimer Liga Vlaanderen van de met wederpartij gemaakte afspraken over de overeengekomen en geleverde prestatie en tegenprestatie
- op welke wijze geschillen worden opgelost;
- de mogelijkheid van – een onvoorwaardelijke – eenzijdige opzegging of beëindiging van een samenwerkingsovereenkomst door de Alzheimer Liga Vlaanderen in geval van 'dringende redenen' waaronder in ieder geval dient te worden verstaan: de aantasting van de onafhankelijkheid, de betrouwbaarheid, de geloofwaardigheid of de reputatie van de Alzheimer Liga Vlaanderen;

- een vrijwaring van de Alzheimer Liga Vlaanderen door de wederpartij voor mogelijke claims van derden verband houdende met de activiteit, het product of de dienst die door de samenwerkingspartner wordt geleverd, dan wel gepromoot.

In een financiële steunovereenkomst tussen een farmaceutisch bedrijf en de Alzheimer Liga Vlaanderen worden zeker de volgende gegevens opgenomen:⁴

- noodzakelijke fiscale gegevens;
- motivering tot steun van de Alzheimer Liga Vlaanderen
- gebruik van de steun (*Alzheimer Liga Vlaanderen zal de steun aanwenden volgens het maatschappelijk doel van Alzheimer Liga Vlaanderen, zoals dat in haar oprichtings- en bestuursdocumenten is vastgelegd.*)
- betaling en periode van steun
- info dat het niet om een beloning gaat (*De sponsor mag niet opleggen om de overeenkomst te beschouwen of aan te wenden als een rechtstreekse of onrechtstreekse beloning om informatie in verband met een product van een farmaceutisch bedrijf of van haar geaffilieerde bedrijven te promoten of te vermelden. De steun zal door de Liga geenszins worden gebruikt voor het beïnvloeden of belonen voor een huidig, vroeger of toekomstig gebruik of steun van een product van het farmaceutisch bedrijf, om het resultaat van klinische studies te beïnvloeden of om gekoppeld te worden aan het aankopen of voorschrijven van producten van het bedrijf of om een medewerker te beïnvloeden om een beslissing te nemen/steunen die de activiteiten van het bedrijf kan bevoordelen. Geen enkele financiële steun mag worden aangeboden of verstrekt op een manier of onder voorwaarden die zouden ingaan tegen de onafhankelijkheid van de voorschrijfprijzen van een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg.*)
- geen redactionele bevoegdheid van het farmaceutisch bedrijf over publicaties of verklaringen van de Liga. (*Het bedrijf draagt geen rechtstreekse, noch onrechtstreekse verantwoordelijkheid voor dergelijke publicaties of verklaringen.*)
- gebruik van de naam, symbolen en/of logo van beide partijen. (*Elke partij erkent en stemt ermee in om, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere partij, de naam, symbolen of logo van de andere partij niet te gebruiken of door anderen te laten gebruiken in een publicatie of mededeling, met inbegrip van, maar niet beperkt tot reclame- of publiciteits-materiaal. Beide partijen erkennen en gaan ook akkoord om, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere partij, geen enkele verklaring of uitspraak te doen over een van zijn activiteiten waarvan zou kunnen gedacht of begrepen worden dat de andere partij hiermee akkoord zou gaan.*)
- naleving van de wetgeving. (*Alzheimer Liga Vlaanderen erkent dat het alle toepasselijke wetten altijd en volledig zal naleven en stemt ermee in om dat te zullen blijven doen, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, Richtlijn 2001/83/EG en de omzetting daarvan in Belgische wetten waar dat van toepassing is, in verband met reclame voor geneeskundige producten. In het kader van de overeenkomst verwijzen 'Belgische wetten' naar alle nationale wetten, regels, decreten, verordeningen en alle regionale, provinciale of gemeentelijke wetten.*)

⁴ Geïnspireerd door overeenkomsten die de Liga werden aangeboden.

- Opzegging. *(Beide partijen houden zich aan de voorwaarden van de overeenkomst. Indien niet, dan hebben elk het recht om de overeenkomst op te zeggen. De sponsor heeft dan ook het recht om de terugbetaling van de steun te eisen, indien kan bewezen worden dat de Liga aan één of meer voorwaarden van de overeenkomst niet heeft voldaan.)*
- Toepasselijk wet: jurisdictie. *(De overeenkomst wordt beheerst en geïnterpreteerd overeenkomstig de Belgische wetten. Hierbij schikken de partijen zich naar de jurisdictie in personam en de exclusieve bevoegdheid van de relevante rechtbanken van België.)*
- Wijzigingen. *(Een wijziging of aanpassing van deze overeenkomst zal enkel geldig zijn mits dit schriftelijk gebeurt en door beide partijen wordt ondertekend.)*
- Bevoegdheid. *(Met betrekking tot hun eigen ondertekenaar verklaren de partijen hierbij dat de ondertekenaars van deze overeenkomst de gepaste bevoegdheid hebben om hun respectievelijke organisatie te verbinden.)*

05. Geschillen

Mochten er verschillen van mening ontstaan over de te leveren prestaties en tegenprestatie, dan zullen deze op de volgende wijze worden aangepakt:

- in de voor samenwerking afgesloten overeenkomst wordt opgenomen op welke wijze eventuele geschillen worden opgelost;
- in geval van verschil van mening over de kwaliteit van de geleverde prestatie of tegenprestatie, nemen zowel de samenwerkingspartner(s) als de Alzheimer Liga Vlaanderen de verplichting op om in goed onderling overleg een voor betrokken partijen aanvaardbare oplossing te zoeken;
- indien desondanks toch geen oplossing gevonden wordt, wordt de kwestie voorgelegd aan een commissie, bestaande uit minimaal 3 personen (één vertegenwoordiger van betrokken partijen en een extern lid dat zal gekozen worden door de vertegenwoordigers van de samenwerkingspartijen, waarbij dit externe commissielid door alle als geaccepteerd geacht wordt);
- betrokken partijen verbinden zich aan het oordeel van de commissie;
- de commissie wordt ad hoc samengesteld, op het moment dat zich een geschil zou voordoen;
- de commissie beraadslagt en beoordeelt op basis van de door partijen aangeleverde gegevens
  - of de kwaliteit van de geleverde prestatie of tegenprestatie voldoet aan wat redelijkerwijs verwacht had mogen worden;
  - of de gevolgde procedure voldoet aan de gedragsregels in de overeenkomst.
- De commissie geeft een bindend advies tot oplossing van het geschil;
- Bij het opzeggen van de samenwerkingsovereenkomst door de Alzheimer Liga Vlaanderen zal door betrokken partijen geen beroep gedaan kunnen worden op de geschillencommissie.